

NORGES HØYESTERETT

Den 31. januar 2013 avsa Høyesterett dom i

HR-2013-00234-A, (sak nr. 2012/1334), sivil sak, anke over dom,

Jørn Roar Hansen Rollstad (advokat Børge Benum – til prøve)

Landsorganisasjonen i Norge (LO) (advokat Kjetil Edvardsen)
(partshjelper)

mot

Avfallsservice AS (advokat Anne Marie Due)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Falkanger**: Saken gjelder krav om oppreisningserstatning etter personopplysningsloven § 49.
- (2) Avfallsservice AS er et interkommunalt selskap som eies av de seks nordligste kommunene i Troms fylke. Selskapet har rundt 25 ansatte og utfører renovasjonstjenester, blant annet tømning av private søppeldunker.
- (3) Sommeren 2009 tok Avfallsservice AS i bruk systemet GPS Realtime Waste Management, som er et administrasjons-, navigasjons- og rapporteringsverktøy. Systemet har i hovedsak to funksjoner:
- (4) Den ene funksjonen er et GPS navigasjonssystem til bruk for den enkelte renovasjonsbil. Systemet viser hvilken vei sjåføren skal kjøre, og hvilke søppeldunker som skal tømmes. Det er ikke knyttet opp mot selskapets driftskontor. Denne funksjonen genererer altså ikke opplysninger som blir tilgjengelige for andre enn sjåføren og det øvrige mannskap på bilen.

- (5) Den andre funksjonen er en elektronisk innretning som sjåførene skal bruke til å rapportere hvordan de enkelte søppeldunker håndteres. Dette skjer enten ved å trykke "ja" når en angitt dunk tømmes, eller ved å meddele at dunken ikke vil bli tømt og årsaken til dette, for eksempel at den ikke er plassert der den skal. Sjåførens elektroniske rapporter sendes fortløpende til selskapets kontor. Dersom sjåførens rapportering er oppdatert og korrekt, får kontoret tilnærmet samtidig informasjon om at bilen har vært ved angitte søppeldunk til angitt tid og hvorledes tømmingsoppdraget er utført. Denne informasjonen loggføres.
- (6) Utover vinteren/våren 2010 kom det ledelsen i Avfallsservice AS for øre at renovasjonsbiler sto parkert i lange perioder til tross for at de normalt skulle ha vært i aktivitet. Det ble dessuten registrert at en lærling hadde skrevet påfallende mye overtid onsdag 31. mars 2010, da han arbeidet sammen med Jørn Roar Hansen Rollstad. På grunn av at det var skjærtorsdag dagen etter, ble det for denne onsdagen gitt 133 prosent overtidsgodtgjørelse fra kl. 1200.
- (7) Økonomisjefen bestemte seg for å sammenligne lærlingens timeliste med den elektroniske tømmingsloggen for den aktuelle bilen. Rollstad hadde på dette tidspunkt ikke innlevert sine timelister.
- (8) Undersøkelsen av loggen viste at bilen hadde hatt fire lengre opphold på til sammen to timer og 59 minutter den dagen. I møte med ledelsen 28. april erkjente lærlingen at han og Rollstad hadde tatt urettmessige pauser, og at det ikke var akseptabelt. Ifølge møtereferatet var Rollstad sjåfør, og det var han som hadde bestemt tidspunktet for og varigheten av pausene. Lærlingen hadde dessuten blitt bedt av Rollstad om å skrive timer til kl. 1730, til tross for at arbeidet ble avsluttet noe over en halvtime før dette tidspunktet.
- (9) Avfallsservice AS sammenholdt deretter timelistene til flere av de ansatte med de elektroniske loggene. På bakgrunn av disse undersøkelsene ble Rollstad innkalt til møte 6. mai 2010, der han ble bedt om å forklare avvik for ni nærmere angitte arbeidsdager. Avfallsservice AS fant ikke Rollstads forklaring tilfredsstillende, og etter ytterligere saksbehandling ble han 28. juni 2010 sagt opp fra sin stilling. Et sentralt grunnlag for oppsigelsen var sammenstillingen av den elektroniske loggen og hans timelister.
- (10) Rollstads tillitsvalgte i Fagforbundet ba Datatilsynet vurdere selskapets bruk av personopplysninger i saken. Med hjemmel i personopplysningsloven fattet tilsynet 6. desember 2010 slikt vedtak:
- "1. Datatilsynet finner at innføringen av GPS-systemet kunne hjemles etter personopplysningslovens § 8 bokstav f), samt at virksomheten overholdt sin informasjonsplikt etter personopplysningslovens § 20.**
 - 2. Datatilsynet finner virksomhetens sammenstilling av personopplysninger fra GPS-systemet og innleverte timelister, til å være en behandling som er uforenelig med det opprinnelige formålet, jf. personopplysningslovens § 11 bokstav c).**
 - 3. Datatilsynet finner virksomhetens sammenstilling av personopplysninger fra GPS-systemet og innleverte timelister, manglet et gyldig behandlingsgrunnlag etter personopplysningslovens § 8.**

4. **Avfallsservice sin innføring av GPS-systemet ble funnet å være meldepliktig, siden administrasjonshensynet ikke kom inn under noen unntak for meldeplikt."**

- (11) Avfallsservice AS påklaget Datatilsynets vedtak til Personvernemnda, som 19. september 2011 besluttet at klagen ikke skulle tas til følge.
- (12) Rollstad tok ut stevning ved Nord-Troms tingrett med påstand om at oppsigelsen var ugyldig, og at han skulle tilkjennes oppreisningserstatning som følge av urettmessig oppsigelse og ulovlig behandling av personopplysninger. Avfallsservice AS tok til motmæle og krevde dessuten at Rollstad skulle betale tilbake overtidsgodtgjørelse som var urettmessig mottatt.
- (13) Under saksforberedelsen for tingretten begjærte Rollstad at den elektroniske loggen skulle avskjæres som bevis, men tingretten besluttet i kjennelse av 8. desember 2010 at begjæringen ikke skulle tas til følge. Retten fant at det hadde vært ulovlig å sammenholde loggen med timelistene, men kom etter en bred interesseavveining til at beviset likevel ikke skulle avskjæres. Rollstad anket avgjørelsen til Hålogaland lagmannsrett, som ved kjennelse av 10. mars 2011 forkastet anken med tilsvarende begrunnelse som tingretten. Rollstads videre anke over kjennelsen ble 19. mai 2011 forkastet av Høyesteretts ankeutvalg, som hadde begrenset kompetanse.
- (14) Nord-Troms tingrett avsa 11. juli 2011 dom med slik domsslutning:
1. **Avfallsservice AS frifinnes.**
 2. **Jørn Roar Hansen Rollstad plikter å betale Avfallsservice AS kr. 2 880 med tillegg av renter fra forfall til betaling skjer.**
 3. **Jørn Roar Hansen Rollstad plikter å erstatte Avfallsservice AS sine saksomkostninger med kr 280 000 med tillegg av utgifter med til sammen kr 36 903."**
- (15) Rollstad anket tingrettens dom – domsslutningens punkt 1 og 3 – til Hålogaland lagmannsrett. Anken var begrenset til å gjelde kravet om oppreisningserstatning for ulovlig behandling av personopplysningene. Lagmannsretten avsa 3. mai 2012 dom med slik domsslutning:
1. **Anken forkastes.**
 2. **Jørn Roar Hansen Rollstad betaler til Avfallsservice AS 202 231 – tohundreogtotusentohundreogtrettien – kroner i sakskostnader for lagmannsretten innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne dommen.**
 3. **Jørn Roar Hansen Rollstad betaler til Avfallsservice AS 316 903 – trehundreogsekstentusennihundreogtre – kroner i sakskostnader for tingretten innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av dommen."**
- (16) Rollstad har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen. Landsorganisasjonen i Norge (LO) har for Høyesterett erklært partshjelp i medhold av tvisteloven § 15-7 første ledd bokstav b til støtte for Rollstad. Datatilsynet har i medhold av tvisteloven § 15-8 inngitt et skriftlig innlegg til belysning av allmenne interesser som berøres i saken.

- (17) Saken står i det vesentlige i samme stilling for Høyesterett som for lagmannsretten.
- (18) Den ankende part – *Jørn Roar Hansen Rollstad* – har i hovedsak gjort gjeldende:
- (19) Avfallsservice AS har brutt personopplysningsloven, og det er grunnlag for å dømme selskapet til å betale oppreisningserstatning.
- (20) Informasjonen som sjåførene ga om tømning av søppeldunker, var "personopplysninger" i personopplysningslovens forstand, jf. § 2 nr. 1. Innsamlingen av disse opplysningene hadde opprinnelig som formål å sikre effektivitet og kvalitet i selskapets virksomhet. Den behandlingen av personopplysningene som skjedde for dette formålet, hadde grunnlag i personopplysningsloven § 8 bokstav f.
- (21) Da Avfallsservice AS sammenholdt de nevnte opplysningene med Rollstads timelister i den hensikt å kontrollere om det hadde forekommet brudd på arbeidsplikter, ble imidlertid situasjonen en annen. En slik bruk av opplysningene hadde ikke tilstrekkelig hjemmel i personopplysningsloven. Den nye bruken – som Rollstad ikke hadde samtykket til – var "uforenlig med det opprinnelige formålet", jf. § 11 første ledd bokstav c. Det vises særlig til at det nye formålet – kontroll – skilte seg markert fra det opprinnelige formålet, at den nye bruken medførte betydelige ulemper for Rollstad, og at hverken han eller de andre ansatte med rimelighet kunne forvente at opplysningene skulle brukes på den måten. Samlet sett innebar den nye bruken et tillitsbrudd fra Avfallsservice AS. Som de tidligere rettsinstanser – samt Datatilsynet og Personvernemnda – kom til, var bruken av opplysningene i strid med § 11 første ledd bokstav c og det såkalte finalitetsprinsippet.
- (22) Sammenstillingen av opplysningene med timelistene hadde heller ikke hjemmel i personopplysningsloven § 8 bokstav f. Prinsipalt gjøres det gjeldende at når § 11 første ledd bokstav c ikke hjemlet den nye bruken av opplysningene, kunne heller ikke § 8 bokstav f gi hjemmel. For at gjenbruk av opplysninger skal være rettmessig, må vilkårene i § 11 første ledd bokstav c være oppfylt. Det er ikke tilstrekkelig at vilkårene i §§ 8 eller 9 er oppfylt. En annen forståelse av § 11 første ledd bokstav c vil i realiteten innebære en bortfortolkning av bestemmelsen, noe som også i vesentlig grad ville redusere betydningen av finalitetsprinsippet.
- (23) For det tilfelle at gjenbruk til nytt formål skulle kunne forankres direkte i § 8 bokstav f, anføres det subsidiært at det i så fall må stilles strenge krav til den interesseovervekt som kreves etter bestemmelsen. Et minstekrav må være at de involverte aktørene ikke kunne forutse den nye bruken da innsamlingen av opplysningene fant sted. I vår sak var dette vilkåret ikke oppfylt. Tvert imot var bruk av opplysningene til kontrollformål diskutert og forkastet. Kravet om nødvendighet i § 8 er for øvrig heller ikke oppfylt.
- (24) Den ulovlige behandlingen av personopplysningene gir Rollstad krav på oppreisningserstatning etter personopplysningsloven § 49. Det vises særlig til krenkelsens grovhet, den utviste skyld, selskapets gode økonomi og at oppreisningserstatning nå er den eneste aktuelle reaksjonen mot rettsbruddet. At behandlingen av personopplysningene avdekket at Rollstad tok urettmessige pauser, og at han hadde fremmet uberettigede krav på overtidsbetaling, kan ikke tillegges nevneverdig vekt i denne sammenhengen.
- (25) *Jørn Roar Hansen Rollstad* har lagt ned slik påstand:

- "1. **Avfallsservice AS betaler Jørn Roar Hansen Rollstad oppreisning fastsatt etter rettens skjønn.**
2. **Partene bærer egne sakskostnader for Nord-Troms tingrett.**
3. **Avfallsservice AS erstatter Jørn Roar Hansen Rollstads sakskostnader for Hålogaland lagmannsrett.**
4. **Avfallsservice AS erstatter Jørn Roar Hansen Rollstads sakskostnader for Høyesterett."**

- (26) Partshjelper – *Landsorganisasjonen i Norge (LO)* – har i hovedsak gjort gjeldende:
- (27) Saken reiser viktige og prinsipielle problemstillinger om behandling av personopplysninger i arbeidslivet. Allerede i dag representerer urettmessig behandling av slike opplysninger et betydelig problem på en rekke arbeidsplasser, men det er grunn til å frykte at problemene vil øke i årene som kommer. De spørsmål som denne saken reiser, må håndteres i dette perspektivet. Det må markeres at ulovlig behandling av personopplysninger ikke er akseptabelt. For øvrig vises det til Rollstads anførsler.
- (28) Landsorganisasjonen i Norge (LO) har lagt ned slik påstand:
- "Avfallsservice AS erstatter Landsorganisasjonen i Norge sine sakskostnader for Høyesterett."**
- (29) Ankemotparten – *Avfallsservice AS* – har i hovedsak gjort gjeldende:
- (30) Behandlingen av personopplysningene var lovlig. Det opprinnelige formålet med GPS Realtime Waste Management var administrasjon og drift av selskapets oppgaver, herunder utarbeidelse av nye arbeidsplaner, kartlegging av tidsforbruket på rutene og normering av denne. Bruk av tømingsopplysningene til å kontrollere timelister, skiller seg ikke nevneverdig fra det opprinnelige formålet – og i hvert fall lå det nye formålet innenfor de ansattes rimelige forventninger om hva opplysningene kunne brukes til.
- (31) Den nye bruken innebar ikke ulempe for Rollstad utover det som må tåles i forbindelse med at arbeidsgiver utøver styringsretten, og ulempen sto uansett i et rimelig forhold til fordelene som ble oppnådd ved kontrollen. Bruken til kontroll var da lovlig etter personopplysningsloven § 11 første ledd bokstav c.
- (32) Behandlingen av personopplysningene var under enhver omstendighet lovlig etter personopplysningsloven § 8 bokstav f, som ga et selvstendig grunnlag for kontrollformålet. Bakgrunnen for at opplysningene ble brukt på denne måten, var at ledelsen hadde fått konkret mistanke om at Rollstad brøt sine arbeidsplikter – noe Avfallsservice AS hadde en berettiget interesse i å avdekke. Det dreide seg ikke om en vedvarende kontroll, men om en enkeltstående undersøkelse. Det var heller ikke tale om betydelige inngrep i sentrale rettsgoder. Behandlingen hadde snarere karakter av å være et tradisjonelt kontrolltiltak i arbeidslivet.
- (33) Det foreligger ikke brudd på personopplysningslovens saksbehandlingsregler. At det ikke ble holdt drøftelser etter arbeidsmiljøloven, medfører ikke at behandlingen ikke var lovlig etter personopplysningsloven § 8 bokstav f.

- (34) Selv om det skulle bli lagt til grunn at bruken til kontroll hverken hadde hjemmel i § 11 første ledd bokstav c eller § 8 bokstav f, bestrides det at vilkårene for å utmåle oppreisingserstatning etter § 49 er oppfylt. Erstatningen må i tilfelle settes lavt.
- (35) Avfallsservice AS har lagt ned slik påstand:
- "1. Anken forkastes.
 2. **Jørn Roar Hansen Rollstad tilpliktes å erstatte Avfallsservice AS sine sakskostnader for Høyesterett."**
- (36) *Mitt syn på saken:*
- (37) Spørsmålet er om Avfallsservice AS skal dømmes til å betale oppreisningserstatning til Jørn Roar Hansen Rollstad i medhold av personopplysningsloven § 49. Bestemmelsens første og tredje ledd lyder slik:
- "Den behandlingsansvarlige skal erstatte skade som er oppstått som følge av at personopplysninger er behandlet i strid med bestemmelser i eller i medhold av loven, med mindre det godtgjøres at skaden ikke skyldes feil eller forsømmelse på den behandlingsansvarliges side.**
- ...
- Erstatningen skal svare til det økonomiske tapet som den skadelidte er påført som følge av den ulovlige behandlingen. Den behandlingsansvarlige kan også pålegges å betale slik erstatning for skade av ikke-økonomisk art (oppreisning) som synes rimelig."**
- (38) Ved avgjørelsen av om Rollstad har krav på oppreisningserstatning, må det altså først tas standpunkt til om Avfallsservice AS' behandling av personopplysningene var i strid med loven. Dersom dette besvares bekreftende, må det vurderes om det skal tilkjennes oppreisning og i tilfelle hvilket beløp som synes rimelig.
- (39) Jeg nevner først at personopplysningsloven gjennomfører Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46 EF – det såkalte personverndirektivet. Etter § 3 bokstav a gjelder loven for "behandling av personopplysninger som helt eller delvis skjer med elektroniske hjelpemidler". Med personopplysninger menes "opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson", jf. § 2 nr. 1. Det stilles altså ikke noe nærmere krav til opplysningenes art. De elektroniske rapportene som Rollstad ga om tømning av søppeldunker, ga ikke uttrykkelige opplysninger om ham, men ledelsen visste at Rollstad arbeidet på vedkommende bil – og derved kunne opplysningene knyttes til ham. At det å sammenholde de loggførte rapportene med timelistene omfattes av uttrykket "behandling", fremgår av § 2 nr. 2: Med "behandling" av personopplysninger forstås "enhver bruk" av dem, for eksempel "innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering eller en kombinasjon av slike bruksmåter".
- (40) Etter dette legger jeg til grunn at personopplysningsloven kommer til anvendelse i saken, noe partene for øvrig er enige om.
- (41) Jeg presiserer at Rollstad ikke gjør gjeldende at det elektroniske rapporteringssystemet – brukt til administrasjon og drift av selskapets oppgaver, slik det opprinnelig var tenkt – i seg selv er ulovlig. Jeg er enig i dette. Denne bruken hadde grunnlag i personopplysningsloven § 8 bokstav f, som lyder slik:

"Personopplysninger (jf. § 2 nr. 1) kan bare behandles dersom den registrerte har samtykket, eller det er fastsatt i lov at det er adgang til slik behandling, eller behandlingen er nødvendig for

...

f) at den behandlingsansvarlige eller tredjepersoner som opplysningene utleveres til kan vareta en berettiget interesse, og hensynet til den registrertes personvern ikke overstiger denne interessen."

- (42) Anførselen om ulovlighet er altså bare knyttet opp mot at de loggførte opplysningene ble sammenholdt med Rollstads timelister for å avdekke mulige brudd på arbeidsplikter – heretter også kalt gjenbruken.
- (43) Mens det opprinnelige formålet med å innføre systemet var å bedre administrasjonen og driften av selskapets oppgaver – herunder å innarbeide arbeidsplaner og kartlegge og normere tidsforbruk på rutene – hadde den bruk av opplysningene som saken gjelder, til formål å kontrollere om arbeidstakerne overholdt sine arbeidsplikter. Det dreier seg således om to forskjellige formål.
- (44) Paragraf 11 – som har overskriften "Grunnkrav til behandling av personopplysninger" – har i første ledd bokstav c regler om slik gjenbruk til annet formål. Det heter der at den behandlingsansvarlige skal sørge for at personopplysningene som behandles

"ikke brukes senere til formål som er uforenlig med det opprinnelige formålet med innsamlingen, uten at den registrerte samtykker."

- (45) Det er ikke helt enkelt å få tak i forholdet mellom § 11 første ledd bokstav c og § 8 bokstav f, noe som reflekteres i avgjørelsene til de tidligere rettsinstanser. Både lagmannsretten og tingretten har lagt til grunn at de to bestemmelsene kan være alternative hjemler for gjenbruk av personopplysninger til nytt formål. Begge instanser har således først drøftet om gjenbruken hadde hjemmel i § 11 første ledd bokstav c, og deretter – etter å ha konkludert negativt på dette – om § 8 bokstav f ga hjemmel. En slik tolkning har støtte i praksis fra Datatilsynet og Personvernemnda. I vedtak 2004-3 fra Personvernemnda het det:

"Personvernemnda antar at loven ikke kan tolkes slik at det stilles strengere krav til gjenbruk enn til bruk av opplysninger innsamlet første gang. Bestemmelsen om gjenbruk må ses på som en lemping av kravene i personopplysningsloven §§ 8 og 9. Når vilkårene for anvendelse av denne mer lempelige bestemmelsen ikke er oppfylt, må man falle tilbake til lovens hovedregel, og vurdere om kravene er oppfylt etter personopplysningsloven § 8."

- (46) Etter min mening gir imidlertid ikke dette uttrykk for en riktig rettsoppfatning.
- (47) Jeg peker først på at denne tolkningen av loven innebærer at § 11 første ledd bokstav c får liten selvstendig betydning. Bestemmelsen gir uttrykk for et formålsprinsipp – også omtalt som finalité-prinsippet – som innebærer at innsamling av opplysninger skal skje til uttrykkelig angitte og saklige formål, og at senere behandling ikke må være uforenlig med disse formål. Dette prinsippet, som er nedfelt i artikkel 6 første ledd bokstav b i nevnte direktiv 95/46 EF, regnes internasjonalt som et fundamentalt og viktig prinsipp på personopplysningsrettens område, jf. Waaben og Nielsen, Lov om behandling af personopplysninger (2. udgave) side 146. Det har formodningen mot seg at loven skal forstås slik at dette prinsippet langt på vei bortfortolkes.

- (48) Av § 11 første ledd bokstav a følger at personopplysninger bare kan behandles når "dette er tillatt etter § 8 og § 9". Det innebærer at det ikke er tilstrekkelig at eventuell gjenbruk av opplysninger tilfredsstiller kravene i § 11 første ledd bokstav c; også kravene i § 8 og § 9 må være oppfylt. At dette er en riktig forståelse av loven, fremgår også av Ot.prp. nr. 92 (1998–1999) Om lov om behandling av personopplysninger side 112–113:

"Når en behandlingsansvarlig ønsker å bruke innsamlete personopplysninger til formål som ikke dekkes av den opprinnelige formålsangivelsen, vil det i første omgang være et vilkår at det nye formålet oppfyller kravene til lovlig behandling i § 8, og eventuelt § 9 dersom det dreier seg om sensitive personopplysninger. Det nye formålet må m.a.o. ha selvstendig hjemmel i behandlingsvilkårene i § 8 Det er m.a.o. ikke noe selvstendig argument for å tillate den nye behandlingen at opplysningene allerede er samlet inn."

- (49) Vilkåret i § 11 første ledd bokstav c stiller således opp et *tilleggskrav* for å bruke allerede innsamlede opplysninger til et annet enn det opprinnelige formålet. Bestemmelsen innebærer altså ingen lempning, slik Personvernemnda har lagt til grunn i sin praksis.
- (50) Dette betyr at gjenbruk ikke kan forankres direkte i § 8 bokstav f alene; vilkårene i § 11 første ledd bokstav c må også være tilfredsstilt. Foruten at dette siste kan utledes av ordlyden i § 11 første ledd bokstav c, følger det uttrykkelig av det som videre uttales i proposisjonen:

"I tillegg oppstilles det som et særskilt vilkår at det nye formålet ikke må være uforenlig med det eller de formålene som opprinnelig lå til grunn for innsamlingen av personopplysningene, jf. bokstav c. Vilkåret gir uttrykk for det såkalte finalitetsprinsippet og vil utgjøre en viktig begrensning bl.a for adgangen til å bruke elektroniske spor og til å samkjøre registre eller andre informasjonssamlinger Kravet om forenlighet innebærer at det til tross for at det nye formålet er hjemlet i § 8, kan være slik at de innsamlede opplysningene likevel ikke kan brukes for dette formålet. I så fall må den behandlingsansvarlige samle opplysningene inn på nytt."

- (51) Tolkningen er for øvrig lagt til grunn i juridisk teori, jf. Wiik Johansen m.fl., Personopplysningsloven (2001) side 118 og Wiese Schartum, Norsk Lovkommentar i note 55 til personopplysningsloven.
- (52) Jeg oppsummerer så langt med at Avfallsservice AS' nye bruk av opplysningene måtte ha grunnlag både i § 11 første ledd bokstav c og § 8 bokstav f.
- (53) Jeg ser først på § 11 første ledd bokstav c. Som nevnt krever denne bestemmelsen at den behandlingsansvarlige skal sørge for at personopplysninger "ikke brukes senere til formål som er uforenlig med det opprinnelige formålet med innsamlingen, uten at den registrerte samtykker". Det er på det rene at Rollstad ikke hadde samtykket til at opplysningene fra tømmingsloggen ble sammenholdt med hans timelister. Spørsmålet er derfor om formålet med behandlingen var "uforenlig" med det opprinnelige formålet. Dette uttrykket har i seg selv ikke et helt entydig og presist innhold. Ot.prp. nr. 92 (1998–1999) Om lov om behandling av personopplysninger side 113 gir imidlertid føringer:

"Hvor mye som skal til før det nye behandlingsformålet er uforenlig med det opprinnelige formålet for innsamlingen av opplysningene, kan ikke reguleres uttømmende i loven. Spørsmålet må vurderes konkret og individuelt. Sentrale momenter i vurderingen vil være om bruk av opplysningene innebærer ulemper for den registrerte, om bruken skiller seg sterkt fra den som lå til grunn for innsamlingen, eller om bruken stiller strengere krav til datakvalitet enn det opprinnelige innsamlingsformålet."

- (54) Disse momentene legges til grunn når jeg nå går over til den konkrete rettsanvendelsen.
- (55) Jeg tar utgangspunkt i det jeg allerede har sagt om at den nye bruken av opplysningene hadde et annet formål enn den opprinnelige bruken. Det kan nok hevdes at det er et visst slektskap mellom å utarbeide arbeidsplaner og kartlegge og normere tidsforbruk på rutene på den ene side og på den annen side kontroll med at arbeidet blir utført tilfredsstillende. Her dreide det seg imidlertid om kontroll av en arbeidstaker i den hensikt å avdekke mulige konkrete brudd på vedkommendes arbeidsplikter. Jeg kan vanskelig se annet enn at dette klart var et annet formål enn det opprinnelige.
- (56) Den nye bruken av opplysningene innebar utvilsomt en ulempe for Rollstad i den forstand at den var sterkt medvirkende til at hans brudd på arbeidspliktene ble avslørt – med de konsekvenser det fikk. Vurderingen etter § 11 første ledd bokstav c må imidlertid i hovedsak begrenses til om bruken av opplysningene etter sin art ellers medførte ulemper for ham. Som lagmannsretten understreker, vil kontrolltiltak ikke bare kunne være en ulempe for den som har noe å skjule, men også for den som ikke har noe å skjule. At generell overvåkning i arbeidslivet vil være en belastning, understrekes i NOU 2009: 1 Individ og integritet side 22, hvor det heter:
- "Personvernkommissjonen mener at det å bli overvåket i sitt daglige virke vil oppfattes som en belastning av de fleste. Dersom opplysningene som innhentes ved slik overvåkning i tillegg blir brukt til andre formål enn de opprinnelig var beregnet for, og andre formål enn dem man har fått informasjon om, øker dette belastningen og følelsen av overtramp mot den personlige integritet."**
- (57) Dette kan jeg på generelt grunnlag slutte meg til. Etter min mening ligger imidlertid ikke den kontroll som vår sak gjelder, i kjernen av disse betraktningene, noe som tilsier en viss nyansering. I det følgende skal jeg peke på enkelte momenter som må trekkes frem i vurderingen av ulempene for Rollstad.
- (58) Jeg peker da først på at opplysningene i loggen utelukkende var knyttet til hans arbeidsoppgaver, og at det således ikke dreide seg om informasjon av privat eller personlig karakter. Forutsatt at Rollstad rapporterte korrekt, ga loggen ledelsen kunnskap om hvor han var på tømningstidspunktene og hvilket opphold det var mellom tømningene. Noen informasjon utover dette fremkom ikke. Ledelsen fikk således ikke vite hvor søppelbilen til enhver tid var utover de rapportene sjåførene ga i forbindelse med tømningen av dunker. Som nevnt var det ingen forbindelse mellom navigasjonssystemet i bilene og selskapets kontor. Det er således ikke helt dekkende når lagmannsretten skrev at Avfallsservice AS "har ved å anvende data fra GPS-loggen skaffet oversikt over hvor Rollstad befant seg nærmest til enhver tid, så lenge han kjørte søppelbilen".
- (59) Det må for øvrig legges til grunn at ledelsen ikke systematisk kontrollerte timelistene mot de opplyste tømningstidspunktene. Den kontrollen som ble foretatt, ble som nevnt utløst av konkrete mistanker om misligheter.
- (60) Ved vurderingen av hvilke ulemper personopplysningene har hatt for Rollstad, må det også ses hen til om gjenbruken av opplysningene lå innenfor hans rimelige forventninger om hva opplysningene kunne brukes til. Dette beror i hovedsak på hvilken informasjon som ble gitt om systemet i forkant av det ble innført. Lagmannsretten uttaler om dette:

"Før innføringen av GPS-systemet ble det avholdt et orienteringsmøte hvor Rollstad og øvrige arbeidstakere ble informert om hvordan systemet fungerte, herunder hvilke opplysninger som ble registrert. Lagmannsretten finner det ikke sannsynliggjort at Avfallsservice AS under informasjonsmøtet opplyste at GPS-systemet ikke ville bli brukt til kontrollformål, men finner det heller ikke sannsynliggjort at Avfallsservice AS i dette møtet uttrykkelig uttalte at opplysningene kunne bli brukt til det. Det er uomtvistet at spørsmålet om kontroll kort ble tatt opp på møtet. At det ikke ble fokusert nevneverdig på denne problemstillingen fra arbeidsgivers side tilsier at det ikke var grunn for de ansatte å betrakte denne som aktuell."

- (61) Rollstad har ikke anket over bevisbedømmelsen, og ankemotparten har ikke for Høyesterett lagt frem noe som gir grunnlag for å fravike lagmannsrettens vurdering på dette punkt. Bruk av opplysningene til generell kontroll av de ansatte ville på denne bakgrunn klart ha ligget utenfor hva Rollstad hadde rimelige forventninger om at opplysningene skulle brukes til. Noe mer tvilsomt er det om han hadde tilsvarende forventninger om at opplysningene ikke skulle brukes for å undersøke konkrete mistanker, slik som i dette tilfellet. Hensynet til tillit i arbeidsforhold tilsier imidlertid at en arbeidstaker som utgangspunkt bare kan forvente at personopplysninger brukes til kontrollformål dersom det er gjort uttrykkelig oppmerksom på det på forhånd. Avfallsservice AS har ikke påvist at slik informasjon ble gitt, og jeg mener at det må legges til grunn at det falt utenfor Rollstads rimelige forventninger at loggen skulle brukes til den konkrete kontrollen som saken gjelder.
- (62) Etter arbeidsmiljøloven § 9-2 første ledd plikter arbeidsgiver "så tidlig som mulig å drøfte behov, utforming, gjennomføring og vesentlig endring av kontrolltiltak i virksomheten med arbeidstakernes tillitsvalgte". Annet ledd pålegger arbeidsgiver en plikt til å informere arbeidstakeren før kontrolltiltaket iverksettes. Det må legges til grunn at Avfallsservice AS ikke gjennomførte slike drøftelser eller ga slik informasjon i forkant av at tømmingsloggen ble sammenholdt med timelistene. Paragraf 9-2 knytter seg ikke direkte til personopplysningsloven, og som det påpekes i Ot.prp. nr. 49 (2004–2005) Om lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv side 314, regnes bestemmelsen som en ordensforskrift. Bestemmelsen er imidlertid et resultat av lovgivers avveining av arbeidsgivers behov for kontrolltiltak og arbeidstakers personverninteresser. Den manglende etterlevelse av bestemmelsen må derfor tillegges vekt i vurderingen av ulempe Rollstad er påført.
- (63) Samlet sett er det rimelig å anta at bruken av loggen til kontroll har medført en ulempe for Rollstad.
- (64) I fortsettelsen av det som tidligere er sitert fra proposisjonen side 113, heter det:
- "Et eksempel på formål som ofte vil være uforenlig med innsamlingsformålet, er bruk av opplysningene til kontrollformål, særlig når kontrollen ikke er en naturlig del av den virksomhet den behandlingsansvarlige driver, eller når ubehaget for den registrerte ikke står i et rimelig forhold til fordelene kontrolløren oppnår."**
- (65) I vår sak er det nettopp tale om kontrollformål. I utgangspunktet tilligger det arbeidsgiver som en del av styringsretten å kontrollere at arbeidstakerne utfører sine arbeidspplikter. Det er likevel ikke treffende å si at den måten Avfallsservice AS har utøvd kontrollen på i denne saken, var en naturlig del av den virksomhet selskapet driver.

- (66) Noe mer tvilsomt er det om ubehaget for Rollstad sto i et rimelig forhold til fordelene for Avfallsservice AS. Bakgrunnen for at kontrollen ble utført, var som nevnt en konkret mistanke om misligheter. Selskapet hadde en berettiget interesse i å avdekke disse forholdene. Som Personvernemnda fremholdt, var det muligens nærliggende og fristende for Avfallsservice AS å sammenstille data fra rapportene med de førte timelistene. Selskapet hadde riktignok andre midler til rådighet som kanskje kunne ha avdekket mislighetene, men det kan ikke være tvilsomt at bruken av tømmingsloggene var det klart mest effektive og sikre alternativet. I hvert fall med tanke på å etablere et grunnlag for oppsigelse, var nok den valgte fremgangsmåten den eneste realistiske. Selskapet hadde imidlertid gode muligheter til å forhindre at tilsvarende brudd på arbeidsplikter skulle kunne skje uoppdaget i fremtiden. Det ville neppe ha vært i strid med personvernloven om rapporteringssystemet for fremtiden ble brukt i kontrolløyemed – forutsatt at gjeldende saksbehandlingsregler ble fulgt, herunder at det ble gitt dekkende informasjon til de ansatte om formålet. Slik saken er opplyst, er det riktignok grunn til å frykte at Rollstad ville ha forholdt seg illojalt til en slik ordning. Tingretten har pekt på at Rollstad også ved andre anledninger hadde vist liten samarbeidsvilje i slike sammenhenger – blant annet fikk han en advarsel i 2006 for at han gjentatte ganger hadde unnlatt å levere timelister og riktig utfylte skiver fra ferdsskriveren. Dersom han illojalt hadde motarbeidet også en lovlig bruk av rapporteringssystemet, ville det imidlertid i seg selv kunne ha gitt grunnlag for arbeidsrettslige sanksjoner.
- (67) Drøftelsen ovenfor vil ha vist at det ikke er helt klart at Avfallsservice AS brukte personopplysningene til et formål som var uforenlig med det opprinnelige formålet, jf. § 11 første ledd bokstav c. Etter min mening trekker imidlertid de nevnte momenter samlet sett i retning av at den nye bruken ikke kunne forankres i bestemmelsen. Jeg legger særlig vekt på at kontrollformålet skiller seg markert fra det opprinnelige formålet.
- (68) Avfallsservice AS' sammenstilling av tømmingsloggen med Rollstads timelister hadde etter dette ikke grunnlag i § 11 første ledd bokstav c.
- (69) Om Avfallsservice AS' gjenbruk av opplysningene eventuelt oppfylte kravene i § 8 bokstav f, er på denne bakgrunn uten betydning for lovligheten, jf. min drøftelse av lovens system. Jeg går derfor ikke inn på denne bestemmelsen.
- (70) Konklusjonen blir at Avfallsservice AS har behandlet personopplysningene i strid med bestemmelser i personopplysningsloven.
- (71) Jeg går så over til å se på om selskapet skal pålegges å betale oppreisningserstatning til Rollstad.
- (72) Som nevnt følger det av personopplysningsloven § 49 tredje ledd annet punktum at den som bryter loven, kan pålegges å betale slik oppreisningserstatning "som synes rimelig". Proposisjonen side 135 utdyper dette slik:

"Den skadelidte skal også kunne tilkjennes erstatning for krenkelse av ikke-økonomisk art, jf nærmere under punkt 14.6. I en slik vurdering vil det bl.a være naturlig å legge vekt på krenkelsens grovhet, utvist skyld, den behandlingsansvarliges økonomi og hvilke sanksjoner som rettes mot den behandlingsansvarlige. Det vil også være naturlig å legge vekt på i hvilken utstrekning krenkingen har ført til en berikelse for den behandlingsansvarlige. For personopplysninger som behandles for næringsformål vil det oftere være slik at den krenkelse som den skadelidte er påført korresponderer med en berikelse for den behandlingsansvarlige."

- (73) Jeg finner det vanskelig å karakterisere Avfallsservice AS' behandling av personopplysningene som en grov krenkelse. Opplysningene ga som nevnt utelukkende informasjon om på hvilket tidspunkt Rollstad hadde oppgitt å ha håndtert de enkelte søppeldunker, samt eventuelt årsaken til at de ikke var tømt. Det dreide seg altså ikke om opplysninger av privat karakter, og de ga ikke annen informasjon om hvor bilen eller Rollstad til enhver tid var eller hadde vært enn den han selv oppga. Systemet ga ikke nærmere informasjon om hvor han oppholdt seg under pauser og hva han da gjorde.
- (74) Etter min mening er det grunnlag for å bebreide ledelsen i Avfallsservice AS for bruken av opplysningene. Det er riktignok mye som taler for at de ansvarlige ikke positivt forsto at det ville være lovstridig å kontrollere Rollstads timelister opp mot de rapporterte tømingsdataene, men jeg kan vanskelig se det annerledes enn at de uansett burde ha undersøkt dette nærmere, for eksempel ved å søke juridisk bistand. Jeg finner imidlertid ikke grunnlag for å karakterisere skylden som særlig grov. Som nevnt er det ikke helt opplagt at kontrolltiltaket var i strid med § 11 første ledd bokstav c, og jeg har en viss forståelse for at man tråkket feil her.
- (75) Noen berikelse for Avfallsservice AS er det ikke naturlig å snakke om, og jeg kan ikke se at økonomien til selskapet – som driver til selvkost – kan tillegges nevneverdig vekt.
- (76) Som nevnt var foranledningen til at kontrollen ble gjennomført, en konkret og velbegrunnet mistanke om at Rollstad brøt sine arbeidsplikter, blant annet ved å kreve urettmessig overtidsbetaling. Et sentralt spørsmål er hvilken betydning hans tillitsbrudd skal få for kravet om oppreisning.
- (77) På den ene side kan det anføres at det vil være støtende om Rollstad skal tilkjennes erstatning i en slik situasjon. På den annen side kan det hevdes – slik Rollstad har gjort – at det vil være betenkelig å legge vekt på de misligheter som den ulovlige bruken av personopplysningene har avdekket. Arbeidsgiveren kan i så fall behandle denne typen personopplysninger på ulovlig måte uten særlig stor risiko for reaksjoner: Hvis behandlingen av opplysningene ikke avdekker noen misligheter, kan arbeidsgiveren holde sine undersøkelser for seg selv; hvis derimot behandlingen av opplysningene avdekker misligheter, kan arbeidsgiver trygt bruke dem. Selv om hensynet til arbeidstakeren isolert sett ikke tilsier at vedkommende tilkjennes oppreisningserstatning, vil i hvert fall arbeidsgiveren få en følbare reaksjon – og bestemmelsen om oppreisningserstatning i personopplysningsloven § 49 er delvis begrunnet med pønale og allmennpreventive hensyn.
- (78) Jeg finner det vanskelig å si noe generelt om hvilke av disse hensyn som bør gis gjennomslag. Dersom det er tale om grove overtredelser av personopplysningsloven, kan en avveining av de kryssende hensyn tilsi at oppreisningserstatning tilkjennes selv om det er avdekket at den krenkede har brutt sine arbeidsplikter. Vår sak gjelder imidlertid ikke grove overtredelser, og Rollstad bør da etter min mening ikke tilkjennes oppreisningserstatning.
- (79) Jeg tilføyer at arbeidsgivere på annet grunnlag kan møtes med sanksjoner i slike tilfeller som vår sak gjelder. Datatilsynet kan blant annet ilegge overtredelsesgebyr til statskassen dersom vilkårene i personopplysningsloven § 46 er oppfylt. Det må antas at denne muligheten – hvis den benyttes – vil ha en avskrekkende effekt. At Datatilsynet – uvisst

av hvilken grunn – ikke har ilagt slikt gebyr i denne saken, kan ikke være avgjørende for det krav vår sak gjelder. Jeg har merket meg at det i Personvernemndas vedtak er opplyst at Datatilsynet vil vurdere å ilegge overtredelsesgebyr "i fremtidige lignende saker".

- (80) Anken må etter dette forkastes.
- (81) Saken har reist vanskelige og prinsipielle spørsmål. Jeg er derfor kommet til at partene og partshjelperen må bære sine egne sakskostnader for Høyesterett.
- (82) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
 2. Partene og partshjelperen bærer sine egne sakskostnader for Høyesterett.
- (83) Dommer **Noer**: Jeg er enig i det resultat førstvoterende har kommet til, men bygger dette på en annen lovforståelse enn ham.
 - (84) Førstvoterende legger til grunn at det er et *absolutt vilkår* for seinere bruk av personopplysninger at opplysningene ikke brukes til formål "som er uforenlig med det opprinnelige formålet med innsamlingen, uten at den registrerte samtykker", jf. § 11 første ledd bokstav c. Jeg har på dette punkt et annet syn.
 - (85) Jeg tar utgangspunkt i den situasjonen som er aktuell i vår sak, hvor arbeidsgiver lovlig har samlet inn opplysninger med hjemmel i personopplysningsloven § 8, etter å ha drøftet tiltaket med de ansatte. Bestemmelsen setter vilkår for behandling av personopplysninger, og lyder slik:

"Personopplysninger (jf. § 2 nr. 1) kan bare behandles dersom den registrerte har samtykket, eller det er fastsatt i lov at det er adgang til slik behandling, eller behandlingen er nødvendig for

- a) **å oppfylle en avtale med den registrerte, eller for å utføre gjøremål etter den registrertes ønske før en slik avtale inngås,**
- b) **at den behandlingsansvarlige skal kunne oppfylle en rettslig forpliktelse,**
- c) **å vareta den registrertes vitale interesser,**
- d) **å utføre en oppgave av allmenn interesse,**
- e) **å utøve offentlig myndighet, eller**
- f) **at den behandlingsansvarlige eller tredjepersoner som opplysningene utleveres til kan vareta en berettiget interesse, og hensynet til den registrertes personvern ikke overstiger denne interessen."**

- (86) Spørsmålet er om seinere bruk av personopplysninger forutsetter at formålet med den nye bruken ikke er uforenlig med det opprinnelige, eller om etterfølgende bruk av opplysningene også kan hjemles i § 8. Sistnevnte tolkning innebærer at informasjonen kan brukes både når § 11 første ledd bokstav c åpner for dette, og der det er lovhjemmel for behandlingen eller noen av nødvendighetsvilkårene i § 8 er oppfylt. I korthet er altså spørsmålet om det stilles *strengere krav til gjenbruk* av allerede innsamlete opplysninger enn til første gangs innhenting av materialet.
- (87) Lagmannsretten har i saken her og i saken om fremleggelsen av loggen som bevis i arbeidsrettsrettssaken lagt til grunn at § 8 kan gi selvstendig hjemmel for gjenbruk av informasjon. Det samme har Datatilsynet og Personvernemnda.
- (88) Ordlyden i § 11 første ledd bokstav c gir inntrykk av at bestemmelsen oppstiller et absolutt vilkår for gjenbruk av informasjon. Både § 8 og § 11 setter imidlertid vilkår for *behandling* av personopplysninger. Det samme gjelder § 9 om behandling av sensitive personopplysninger. Dette omfatter *enhver bruk* av personopplysninger, for eksempel innsamling, sammenstilling eller lagring, jf. § 2 nr. 2, og kan tyde på at bestemmelsene ikke oppstiller noe skille mellom primærbruk og gjenbruk.
- (89) Både §§ 8 og 9 setter strenge vilkår for behandling av personopplysninger og er utformet helt generelt. Det er derfor ikke noe i §§ 8 og 9 i seg selv som tilsier at det kreves mer for gjenbruk av personopplysninger enn for første gangs innsamling av slike. Det ville bety at bestemmelsene fikk et snevrere virkeområde enn det den generelle utformingen av bestemmelsene kunne tyde på.
- (90) Også de *vilkår* som §§ 8 og 9 oppstiller for behandling av personopplysninger, kan tyde på at lovgiver ikke har sett for seg § 11 første ledd bokstav c som en absolutt skranke for gjenbruk av opplysninger. Det heter for eksempel i § 9 første ledd bokstav e at sensitive personopplysninger på nærmere vilkår kan behandles dersom dette er "nødvendig for å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav". En lignende bestemmelse finnes i § 8 bokstav b. Opplysninger eller bevis av betydning for å avgjøre et rettskrav vil ofte være allerede innsamlet materiale om fortidige forhold, som har blitt skaffet til veie med et helt annet formål enn til bruk i forbindelse med rettskrav. Det tilsier at formålsbestemmelsen i § 11 ikke var ment som en absolutt skranke for bruken.
- (91) Et annet forhold som trekker i samme retning, er at § 11 første ledd bokstav c bare i noe begrenset grad synes å åpne for å ta hensyn til *viktigheten* av å kunne bruke opplysningene. En kunne for eksempel tenke seg at vår sak gjaldt langt alvorligere forhold enn feilaktig overtidsføring, og at informasjonen ikke ville kunne avdekkes på annen måte enn gjennom kontroll av loggen. Dette ville nok være relevante momenter ved vurderingen av om det er uforenlige formål eller ikke. Men ordlyden i § 11 første ledd bokstav c synes likevel primært rettet mot en vurdering av arten av de ulike formål og ikke en vurdering av om interessene er tungtveiende nok.
- (92) Det er videre vanskelig å se at det prinsipielt er noen grunn til å sette opp skranker som gjør det vanskeligere å bruke allerede innsamlet materiale til fornuftige formål, enn å samle inn opplysningene initielt. Forutsetningen også for den nye bruk må jo være at formålet er saklig etter § 11, og at den registeransvarlige informerer i tråd med §§ 19 og 20. Der det dreier seg om kontrolltiltak i virksomheten, kommer dessuten arbeidsmiljøloven § 9-1 om forholdsmessighet og § 9-2 om drøfting inn.

- (93) Jeg er riktig nok enig med førstvoterende i at uttalelser i forarbeidene klart kan tyde på at § 11 første ledd bokstav c var utformet som en absolutt skranke for seinere bruk av innsamlet materiale. Jeg viser til det førstvoterende har sagt om dette. På den annen side presiseres det uttrykkelig i kommentarene til § 8 at bestemmelsen oppstiller "generelle og uttømmende vilkår" og gjelder "all behandling av personopplysninger", jf. Ot.prp. nr. 92 (1998–99) side 108, hvor det heter:

"...departementet ser det som viktig å få lovfestet generelle behandlingvilkår, som f.eks krav om samtykke, jf også punkt 6.8.4 i proposisjonen. Bestemmelsen, som gjennomfører EU-direktivet artikkel 7, oppstiller generelle og uttømmende vilkår for når behandling av personopplysninger kan finne sted. Vilkårene gjelder for all behandling av personopplysninger som loven får anvendelse på. Vilkårene er grunnbetingelser for i det hele tatt å kunne behandle personopplysninger. For å behandle sensitive personopplysninger oppstilles det tilleggsvilkår, jf § 9 i lovforslaget. Og for behandlinger som medfører særlig risiki for personvernet kreves det konsesjon fra Datatilsynet, jf § 33."

- (94) Sitatet tyder etter mitt syn på at loven ikke bygger på noe grunnleggende skille mellom førstegangs innsamling av opplysninger og gjenbruk. Heller ikke i det som deretter sies i kommentarene til bestemmelsen er det spor av noe slikt skille, eller drøftet betydningen av at § 8 med en slik tolkning for en stor del ville være begrenset til å regulere innsamling av opplysninger og ikke etterfølgende bruk.
- (95) Også forholdet til §§ 29 og 30 om overføring av personopplysninger til utlandet er relevant ved vurderingen. Bestemmelsene er bygd opp på samme måte som §§ 8 og 9 og setter lignende vilkår for overføring av opplysninger til utlandet som §§ 8 og 9 setter for innenlandsk bruk. Heller ikke i disse bestemmelsene synes det forutsatt at det er et vilkår for overføring at formålet ikke er uforenlig med det opprinnelige formålet med å registrere opplysningene, og dette synes heller ikke lagt til grunn i praksis, jf. Personvernemndas vedtak 2011/06.
- (96) Jeg finner også grunn til å vise til Melding til Stortinget 11 (2012–13) Personvern – utsikter og utfordringar, hvor det i kapittel 5.1.2 "Kva er gjenbruk" legges til grunn at det rettslig sett ikke er noe stort skille mellom primærbruk og gjenbruk av personopplysninger:

"Som for primærbehandlinga må ein ha eit rettsleg grunnlag (behandlingsgrunnlag) for gjenbruken. Behandlingsgrunnlag for gjenbruken kan, som for primærbehandlinga, vere lov, samtykke eller ein naudvendiggjerande grunn (sjå nærmare om behandlingsgrunnlaga i kapittel 6). Det er altså rettsleg sett ikkje nokon stor skilnad mellom primærbruk og gjenbruk. Gjenbruk er heller ikkje eit omgrep som blir nytta i personopplysningsregelverket."

- (97) Endelig er det grunn til å vise til forvaltningspraksis. Personvernemndas vedtak av 6. desember 2004 (sak PVN-2004-3) er allerede sitert av førstvoterende. Nemnda, under ledelse av professor Jon Bing, konkluderte med at "Bestemmelsen om gjenbruk må ses på som en lemping av kravene i personopplysningsloven §§ 8 og 9". I praksis betyr det at adgangen til gjenbruk av opplysninger er noe videre enn adgangen til innhenting av personopplysninger.
- (98) Etter det jeg har forstått har denne rettsoppfatning i ettertid vært lagt til grunn av Datatilsynet og av nemnda.

- (99) Min konklusjon er at § 8 hjemler behandling av personopplysninger helt generelt, også selv om dette vil være til formål som er uforenlige med det opprinnelige formålet. Spørsmålet er tvilsomt, men sammenhengen i lovverket, forvaltningspraksis fra de forvaltningsorgan som har spesialkompetanse på området og reelle hensyn gjør at jeg har kommet til dette.
- (100) Jeg er videre enig med førstvoterende i at formålet med den nye behandlingen i vår sak var uforenlig med det opprinnelige. Spørsmålet er da om § 8 bokstav f ga Avfallsservice AS hjemmel til å kontrollere loggen og sammenstille opplysningene med overtidskravet fra Rollstad.
- (101) Bestemmelsen krever at behandlingen er nødvendig for at den behandlingsansvarlige kan vareta en berettiget interesse og hensynet til den registrertes personvern ikke overstiger denne interessen. Jeg legger til grunn, slik også førstvoterende har gjort, at arbeidsgivers interesse i å avdekke uriktig føring av overtid klart nok er en berettiget interesse.
- (102) Lagmannsretten har lagt vekt på at arbeidsgiver kunne ha varslet de ansatte om at han fra nå av ville kontrollere tidsbruksrapportene, og at forholdet kunne avdekkes på denne måten. Det er etter mitt syn vanskelig å vite om dette ville gjort det mulig å avdekke fremtidig feilføring av overtid. Arbeidsgiver har for Høyesterett bestridt dette og vist til at det er andre måter å gjennomføre uriktig overtidsføring på, som ikke lar seg lese av på loggen.
- (103) Jeg finner ikke grunn til å gå nærmere inn på dette. Etter mitt syn har arbeidsgiver en berettiget interesse i også å avdekke foretatt misbruk, når det dreier seg om forhold av et visst alvor og arbeidsgiver har konkret mistanke om dette. Slik jeg har forstått forholdene i saken her, var loggen over tømmedidspunkter avgjørende for å kunne avdekke den uriktige overtidsføringen. Jeg må derfor legge til grunn at bruken av opplysningene var nødvendig for å ivareta en berettiget interesse sett fra arbeidsgivers side.
- (104) Spørsmålet er imidlertid om hensynet til den registrertes personvern overstiger denne interessen. Jeg slutter meg til førstvoterendes generelle uttalelser om overvåkning i arbeidslivet, men har likevel kommet til at arbeidstakers interesser i denne saken ikke er så tungtveiende at den nye bruken av opplysningene krenker personopplysningsloven § 8 bokstav f. Avgjørende for mitt syn er at det dreier seg om opplysninger av lite sensitiv art, som var direkte knyttet til utførelsen av Rollstads arbeidsoppgaver. Jeg viser til Ot.prp. nr. 49 (2004–05) side 145, som presiserer at det skal mye til før "mer tradisjonelle kontrolltiltak i arbeidslivet som for eksempel tidsregistrering, adgangskontroll, produksjons- og resultatkontroll, kontroll i forbindelse med konkret mistanke om straffbare og andre mislige forhold i arbeidsforholdet osv., vil bli ansett som uforholdsmessig".
- (105) Jeg viser videre til personopplysningsforskriften § 9-2 bokstav b, som gir arbeidsgiver rett til å gjennomføre og lese arbeidstakers e-post blant annet "ved begrunnet mistanke om at arbeidstakers bruk av e-postkassen medfører grovt brudd på de plikter som følger av arbeidsforholdet, eller kan gi grunnlag for oppsigelse eller avskjed".
- (106) I vår sak dreier det seg om en egenrapportering av når den enkelte avfallsdunken ble tømt, som ble sammenholdt med overtidsføringen. Dette må anses som et tradisjonelt

kontrolltiltak i virksomheten, hvor vernet ikke er like strengt som ved mer private eller sensitive opplysninger. Tatt i betraktning at arbeidsgiver hadde konkret og begrunnet mistanke om alvorlig brudd på arbeidsplikten, og at det var et enkeltstående kontrolltiltak, har jeg da kommet til at hensynet til arbeidstaker og den manglende drøftelsen av tiltaket etter arbeidsmiljøloven § 9-2 ikke kan tillegges utslagsgivende vekt.

- (107) Mitt syn er etter dette at arbeidsgiver hadde hjemmel i personopplysningsloven for å kontrollere loggen. Det er da ikke aktuelt med oppreisning.
- (108) Dommer **Bergsjø:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Falkanger.
- (109) Dommer **Indreberg:** Likeså.
- (110) Dommer **Øie:** Likeså.
- (111) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Partene og partshjelperen bærer sine egne sakskostnader for Høyesterett.

Riktig utskrift bekreftes: